

KYRIAN

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 14 stycznia 2010 r. *

W sprawie C-233/08

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Nejvyšší správní soud (Republika Czeska) postanowieniem z dnia 5 maja 2008 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 30 maja 2008 r., w postępowaniu:

Milan Kyrian

przeciwko

Celní úřad Tábor,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby pełniący obowiązki prezesa pierwszej izby, E. Levits, A. Borg Barthet, M. Ilešič (sprawozdawca) i J.J. Kasel, sędziowie,

* Język postępowania: czeski.

rzecznik generalny: J. Mazák,
sekretarz: K. Malacek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 13 maja 2009 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu niemieckiego przez M. Lumme oraz C. Blaschkego, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu greckiego przez I. Chalkiasa oraz przez E. Leftheriotou oraz V. Karre, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu polskiego przez M. Dowgielewicza, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu portugalskiego przez L. Ineza Fernandes, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez M. Afonso oraz L. Jelinka, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 15 września 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 12 ust. 3 dyrektywy Rady 76/308/EWG z dnia 15 marca 1976 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy windykacji roszczeń dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych obciążeń (Dz.U. L 73, s. 18), zmienionej przez dyrektywę Rady 2001/44/WE z dnia 15 czerwca 2001 r. (Dz.U. L 175, s. 17) (zwanej dalej „dyrektywą 76/308”).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy M. Kyrianem a Celní úřad Tábor (urzędem celnym w Taborze) w przedmiocie kontroli wykonalności dokumentu umożliwiającego egzekucję roszczenia wydanego przez Hauptzollamt Regensburg (główny urząd celny w Ratzbonie, Niemcy).

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

- 3 Celem dyrektywy 76/308 jest zniesienie przeszkód w ustanowieniu i funkcjonowaniu wspólnego rynku, które wynikają z ograniczenia stosowania przepisów krajowych do

terytorium danego państwa w dziedzinie dochodzenia między innymi należności celnych.

- 4 Zgodnie z motywem szóstym dyrektywy 76/308 różne formy pomocy muszą być zapewnione przez organ współpracujący zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi regulującymi tę dziedzinę w państwie członkowskim, w którym ma on swoją siedzibę; motyw siódmy dyrektywy wskazuje natomiast, że konieczne jest określenie warunków, zgodnie z którymi muszą być opracowywane przez organ wnioskujący wnioski o pomoc, a także muszą zostać zdefiniowane konkretne okoliczności, w których organ współpracujący może w danym przypadku odmówić udzielenia pomocy.

- 5 Motyw dziesiąty dyrektywy 76/308 wskazuje, że możliwe jest, aby w trakcie procedury dochodzenia roszczeń w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący, roszczenie albo dokument umożliwiający egzekucję wydany w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący, został zakwestionowany przez osobę zainteresowaną; w takich przypadkach powinno zostać ustanowione, że taka osoba zainteresowana musi wnieść sprawę kwestionującą roszczenie przed właściwy organ państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący, oraz że organ współpracujący musi zawiesić wszelkie procedury wykonawcze, które wszczął, dopóki wyżej wspomniany organ nie podejmie decyzji.

- 6 Artykuł 4 ust. 3 dyrektywy 76/308 stanowi:

„Władza, do której skierowany jest wniosek [organ współpracujący], nie jest zobowiązana[-y] do dostarczenia informacji:

- a) których nie byłaby [byłby] w stanie zdobyć do celów dochodzenia podobnych roszczeń powstałych w państwie członkowskim, w którym ma ona [on] swoją siedzibę;

- b) które ujawniałyby jakiegokolwiek tajemnice handlowe, przemysłowe lub zawodowe;
lub
- c) których ujawnienie mogłoby prowadzić do zagrożenia bezpieczeństwa albo być sprzeczne z porządkiem publicznym państwa”.
- 7 Zgodnie z art. 5 ust. 1 wskazanej dyrektywy organ współpracujący, na wniosek organu wnioskującego, zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi dotyczącymi powiadamiania o podobnych aktach lub decyzjach w państwie członkowskim, w którym ma on swoją siedzibę, powiadamia adresata o wszystkich aktach i decyzjach, łącznie z tymi natury sądowej, które wydano na terenie państwa członkowskiego, gdzie ma swoją siedzibę organ wnioskujący, i które odnoszą się do tego roszczenia lub do jego dochodzenia.
- 8 Artykuł 5 ust. 2 wskazanej dyrektywy stanowi, że wniosek o powiadomienie wskazuje nazwisko, adres i wszelkie inne istotne informacje związane z identyfikacją, do których organ wnioskujący ma normalnie dostęp, naturę i przedmiot aktu lub decyzji, o których należy powiadomić, a jeśli to konieczne nazwisko i adres dłużnika oraz roszczenie, do którego odnosi się akt lub decyzja oraz wszelkie inne użyteczne informacje.
- 9 Artykuł 6 dyrektywy 76/308 stanowi:
- „1. Na wniosek władzy wnioskującej [organu wnioskującego] władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący], zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi stosującymi się do dochodzenia podobnych roszczeń powstałych w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący], dokonuje dochodzenia roszczeń, które są przedmiotem instrumentu umożliwiającego jego wykonanie [dokumentu umożliwiającego ich egzekucję].

2. W tym celu wszelkie roszczenia, w zakresie których wystawiony został wniosek o dochodzenie, są traktowane jako roszczenie państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący] z wyjątkiem sytuacji, w których stosuje się art. 12”.

10 Artykuł 7 ust. 1, 2 i 3 tej dyrektywy stanowi:

„1. Do wniosku o windykację roszczenia, który organ wnioskujący kieruje do organu współpracującego, musi być dołączony oficjalny lub uwierzytelniony odpis instrumentu, który pozwala na jego stosowanie [dokumentu umożliwiającego egzekucję], wydanego w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący, a także, stosownie do potrzeb, oryginał lub uwierzytelniony odpis innych dokumentów niezbędnych dla przeprowadzenia windykacji.

2. Organ wnioskujący może zwracać się z prośbą o windykację dopiero, gdy:

- a) roszczenie i/lub instrument umożliwiający jego stosowanie [dokument umożliwiający egzekucję] nie są kwestionowane w państwie członkowskim, w którym [organ wnioskujący] ma swoją siedzibę, z wyjątkiem przypadków, gdy stosowany jest art. 12 ust. 2 akapit drugi;
- b) w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę, zastosowała [zastosował] właściwe dostępne procedury windykacji na podstawie instrumentu [dokumentu], określonego w ust. 1, i zastosowane środki nie doprowadzą do pełnego zaspokojenia roszczenia.

3. Wniosek o windykację zawiera:

- a) nazwisko, adres i wszelkie inne istotne informacje dotyczące identyfikacji danej osoby i/lub strony trzeciej będącej w posiadaniu jej aktywów;

[...]”.

- 11 Artykuł 8 wskazanej dyrektywy stanowi:

„1. Instrument [dokument] umożliwiający egzekucję roszczenia jest bezpośrednio uznany i automatycznie potraktowany jako instrument umożliwiający wykonanie [dokument umożliwiający egzekucję] roszczenia państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący.

2. Bez względu na akapit pierwszy instrument [dokument] umożliwiający egzekucję roszczenia może, o ile to właściwe i zgodnie z przepisami obowiązującymi w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący, zostać przyjęty jako lub uznany za instrument [dokument] upoważniający do egzekucji na terytorium tego państwa członkowskiego albo też uzupełniony lub zastąpiony takim instrumentem [dokumentem].

W terminie trzech miesięcy od daty otrzymania wniosku o windykację państwa członkowskie podejmują starania w celu dopełnienia takiego przyjęcia, uzupełnienia lub zastąpienia, z wyjątkiem przypadków, gdy stosuje się akapit trzeci. Nie można go odrzucić, jeśli instrument [dokument] zezwalający na egzekucję jest prawidłowo sporządzony. Organ współpracujący informuje organ wnioskujący o powodach przedłużenia trzymiesięcznego terminu.

Jeżeli którakolwiek z tych formalności spowoduje zakwestionowanie roszczenia i/lub instrumentu [dokumentu] umożliwiającego egzekucję wydanego przez organ wnioskujący, stosuje się art. 12”.

12 Artykuł 12 ust. 1–3 dyrektywy 76/308 stanowi:

„1. Jeżeli w trybie procedury dochodzenia roszczeń roszczenie i/lub instrument umożliwiający jego wykonanie [dokument umożliwiający jego egzekucję] wydane [wydany] w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę władza wnioskująca [organ wnioskujący], są zakwestionowane przez zainteresowaną stronę, strona ta wnosi sprawę do właściwego organu państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę władza wnioskująca [organ wnioskujący], zgodnie z obowiązującymi tam prawami. O tych działaniach władza wnioskująca [organ wnioskujący] powiadamia władzę, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący]. Strona zainteresowana może również powiadomić o tych działaniach władzę, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący].

2. Gdy tylko władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący], otrzyma powiadomienie określone w ust. 1 albo od władzy wnioskującej [organu wnioskującego], albo od strony zainteresowanej, zawiesza postępowanie egzekucyjne do momentu decyzji właściwego organu, chyba że organ wnioskujący żąda inaczej, zgodnie z akapitem drugim niniejszego ustępu. [...]

Bez względu na ust. 2 akapit pierwszy organ wnioskujący może zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi obowiązującymi w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę, zwrócić się do organu współpracującego o windykację kwestionowanego roszczenia, o ile odpowiednie przepisy ustawowe, wykonawcze i praktyki administracyjne obowiązujące w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący, zezwalają na takie działanie. Jeżeli wynik sporu będzie następnie korzystny dla dłużnika, organ wnioskujący jest zobowiązany do zwrotu wszelkich odzyskanych sum, wraz z należnym odszkodowaniem, zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący.

3. W przypadku gdy kwestionuje się środki wykonania dochodzenia roszczeń stosowane w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący], sprawa zostaje wniesiona do właściwego organu tego państwa członkowskiego zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi”.

13 Artykuł 17 wskazanej dyrektywy stanowi:

„Wnioskom o udzielenie pomocy, instrumentom [dokumentom] umożliwiającym egzekucję oraz innym istotnym dokumentom towarzyszą tłumaczenia w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym władza, do której kierowany jest wniosek [organ współpracujący] ma swoją siedzibę, z zastrzeżeniem prawa tej władzy [tego organu] do odrzucenia przedstawionego jej [mu] tłumaczenia”.

14 Zgodnie z art. 23 wskazanej dyrektywy nie stanowi ona przeszkody dla „pomocy, jaką sobie wzajemnie świadczą państwa członkowskie teraz lub w przyszłości, w ramach jakichkolwiek umów lub porozumień, łącznie z tymi o powiadomieniach o aktach prawnych lub pozaprawnych”.

Uregulowania krajowe

15 Zgodnie z art. 2 ust. 7 Zákon č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek (ustawy nr 191/2004 o pomocy międzynarodowej w sprawach windykacji niektórych należności pieniężnych, zwanej dalej „ustawą nr 191/2004”) do procedury pomocy międzynarodowej stosuje się odpowiednio przepisy Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (ustawy nr 337/1992 o podatkach i opłatach, zwanej dalej „ustawą nr 337/1992”) o ile ustawa nr 191/2004 nie stanowi inaczej.

16 Artykuł 5 ustawy nr 191/2004 zatytułowany „Dochodzenie roszczeń” stanowi:

„1. [...] Na wniosek właściwego organu innego państwa minister zapewnia windykację roszczeń; [...]. Wniosek o windykację powinien być uzasadniony poprzez oryginał lub uwierzytelnioną kopię tytułu egzekucyjnego, wykonalnego w państwie właściwego organu.

2. Minister przeprowadza windykację, pod warunkiem że wniosek o windykację wskazuje:

- a) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby fizycznej lub nazwę i siedzibę osoby prawnej będącej dłużnikiem lub, w danym przypadku, osoby zobowiązanej do zapłaty długu na podstawie prawa państwa właściwego organu [...] oraz inne informacje konieczne do ustalenia tożsamości dłużnika lub innej osoby posiadającej jego aktywa;
- b) charakter roszczenia, kwotę główną i odsetki, grzywny, kary i koszty w walucie obydwu państw ze wskazaniem tytułu egzekucyjnego;
- c) informacje o ostatecznym charakterze (powaga rzeczy osądzonej) tytułu egzekucyjnego i o terminach przedawnienia lub prekluzji prawa do windykacji roszczenia;

[...]

f) deklarację właściwego organu innego państwa członkowskiego na podstawie art. 6 ust. 2 [...].

3. [...] Jeśli wniosek nie zawiera informacji wskazanych w ust. 2 minister przeprowadza windykację, o ile dane te na jego żądanie zostaną uzupełnione”.

17 Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy nr 191/2004 dokument służący jako tytuł wykonawczy do egzekucji roszczenia w państwie organu wnioskującego jest uznawany bezpośrednio za tytuł wykonawczy do egzekucji roszczenia w Republice Czeskiej od dnia uzyskania pełnego wniosku o windykację. Zgodnie z art. 6 ust. 2 tej ustawy na podstawie wniosku o windykację minister może wszcząć dochodzenie roszczenia jedynie wówczas, gdy właściwy organ drugiego państwa oświadczy, że dokument umożliwiający egzekucję roszczenia nie został zakwestionowany w państwie właściwego organu, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w art. 7 ust. 1 tej ustawy, i że postępowanie egzekucyjne zostało już przeprowadzone w państwie właściwego organu i nie doprowadziło ono do pełnej zapłaty należności.

18 Artykuł 13 ust. 1 ustawy nr 191/2004 stanowi:

„Wymiana informacji pomiędzy ministrem a właściwym organem drugiego państwa odbywa się w oficjalnym języku państwowym organu, który otrzymał wniosek o pomoc w zakresie windykacji. [...] Oficjalny język państwowy organu, który otrzymał wniosek o pomoc w zakresie windykacji, nie jest używany, jeśli minister i właściwy organ drugiego państwa członkowskiego postanowią inaczej”.

19 Artykuł 32 ust. 1 ustawy nr 337/1992 stanowi:

„W postępowaniu podatkowym nakładanie zobowiązań i przyznawanie praw może być dokonywane wyłącznie na mocy decyzji. Decyzje te wywołują skutki prawne wobec adresatów tylko po ich prawidłowym doręczeniu lub po prawidłowym powiadomieniu o ich treści, o ile niniejsza ustawa lub ustawa szczególna nie stanowi inaczej”.

20 Artykuł 73 ustawy nr 337/1992 opisuje procedurę windykacji zaległych należności podatkowych. Zgodnie z art. 73 ust. 7 do egzekucji należności podatkowych stosuje się odpowiednio kodeks postępowania cywilnego.

21 Zgodnie z art. 261a ust. 1 Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád [kodeksu postępowania cywilnego (ustawy nr 99/1963)], ze zmianami, orzeczenie może być wykonane tylko wtedy, gdy wskazuje ono uprawnionego i dłużnika, określa zakres i treść zobowiązania, którego spełnienia dotyczy wnioski o wykonanie orzeczenia, oraz wyznacza termin na spełnienie tego zobowiązania.

22 Wedle wyjaśnień sądu krajowego zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów najwyższej instancji dokładna indywidualizacja osoby dłużnika nie może być myląca, a w każdym razie musi być możliwe jednoznaczne wywiedzenie z treści tytułu wykonawczego, na kogo nałożony został obowiązek (wyrok Nejvyšší soud Republiky Czeskiej z dnia 25 lutego 1999 r., sygn. akt Cdo 2101/98 opublikowany w *Soudní judikatura* 6/1999, s. 233). W orzeczeniu Nejvyšší soud Republiky Czeskiej Socjalistycznej z dnia 18 lutego 1981 r., sygn. akt Cpj 159/79 (*Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek*, 1981, s. 499) stwierdzono również, że orzeczenie, które dokładnie nie określa osoby dłużnika, nie jest orzeczeniem wykonalnym ani nie może być podstawą do wykonania orzeczenia. Podobnie z wyroku poszerzonego składu izby sądu odsyłającego z dnia 26 października 2005 r., sygn. akt 2 Afs 81/2004-54 wynika, że czynności egzekucyjne dokonane na podstawie tytułu wykonawczego niewystarczająco dokładnie wskazującego adresata powinny zostać uchylone.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 23 W dniu 2 lipca 1999 r. Hauptzollamt Weiden (główny urząd celny w Weiden, Niemcy) wydał decyzję podatkową zaadresowaną w następujący sposób: „Milan Kyrian, Studnicni 836, 39811 Protivin, Republika Czeska”, na mocy której określił obowiązek zapłaty podatku akcyzowego w kwocie 218 520 DEM. Wydany w ten sposób przez Hauptzollamt Weiden tytuł wykonawczy został doręczony w dniu 6 sierpnia 1999 r. za pośrednictwem Ministerstwa finansów — Generální ředitelství cel (ministerstwa finansów — generalnej dyrekcji celnej, Republika Czeska) (zwanego dalej „organem współpracującym w sprawie przed sądem krajowym”).
- 24 W dniu 28 września 2004 r. Hauptzollamt Regensburg, organ wnioskujący, wystosował wezwanie do zapłaty i w dniu 7 października 2004 r., działając zgodnie z art. 6 dyrektywy 76/308, zwrócił się do organu współpracującego w sprawie przed sądem krajowym o przeprowadzenie windykacji podatku akcyzowego na mocy tytułu wykonawczego wydanego przez Hauptzollamt Weiden. We wniosku o windykację wskazano jako dłużnika skarżącego w sprawie przed sądem krajowym, podając jego imię, nazwisko, adres i datę urodzenia, i określono zaległy podatek akcyzowy powiększony o karę, w łącznej wysokości 3 258 625,30 CZK.
- 25 W grudniu 2004 r. organ współpracujący w sprawie przed sądem krajowym przekazał dochodzenie zaległości podatkowej urzędowi Celní úřad Tábor. Urząd ten wydał w grudniu 2004 r. dwa wezwania do zapłaty zaległości podatkowej, dotyczące odpowiednio podatku akcyzowego i kary, wyznaczając termin na zapłatę zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy nr 337/1992. M. Kyrian wniósł na te dwa wezwania zażalenie, które zostały oddalone przez Celní ředitelství České Budějovice (dyrekcję celną w Czeskich Budziejowicach, Republika Czeska) na mocy dwóch decyzji z dnia 4 marca 2005 r. i z dnia 6 kwietnia 2005 r. Te decyzje oddalające zażalenie zostały utrzymane w mocy postanowieniem wydanym przez Krajský soud w Czeskich Budziejowicach z dnia 5 października 2005 r. i wyrokiem wydanym przez Nejvyšší správní soud z dnia 28 czerwca 2006 r.
- 26 W dniu 6 marca 2006 r. Celní úřad Tábor wydał nakaz egzekucji zaległości podatkowych z wynagrodzenia pobieranego przez M. Kyriana. M. Kyrian wniósł zarzuty na nakaz egzekucji, które Celní úřad Tábor oddalił decyzją z dnia 31 października 2006 r.

- 27 M. Kyrian zaskarżył wskazany nakaz egzekucji przed Krajským soudem w Czeskich Budziejowicach. Podniósł on w szczególności, że identyfikacja adresata w tytule egzekucji wydanym przez Hauptzollamt Weiden poprzez podanie imienia, nazwiska i adresu nie jest wystarczająca, ponieważ tytuł ten może się odnosić nie tylko do niego, ale ponadto zarówno do jego ojca, jak i do jego syna, gdyż wszyscy trzej nazywają się tak samo: Milan Kyrian i mieszkają pod tym samym adresem. W związku z faktem, że dowód doręczenia nie wskazuje, której z trzech osób o tym samym imieniu i nazwisku doręczono tytuł wykonawczy, egzekucja nie może zostać wykonana wobec braku prawidłowego doręczenia.
- 28 M. Kyrian podniósł również, że nie rozumiał treści dokumentów przesłanych mu przez niemieckie organy podatkowe w języku niemieckim i że nie miał możliwości podjęcia właściwych kroków w celu ochrony swych praw. Skarżący uważa, że nie ma obowiązku dokonywać na własny koszt tłumaczenia wskazanych dokumentów.
- 29 Krajský soud w Czeskich Budziejowicach, rozpatrujący sprawę w pierwszej instancji oddalił skargę wyrokiem z dnia 14 marca 2007 r. Sąd ten wskazał, że zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy nr 191/2004 transponującej dyrektywę 76/308 dokument służący jako tytuł wykonawczy do egzekucji roszczenia w państwie organu wnioskującego jest uznawany bezpośrednio za tytuł wykonawczy do egzekucji roszczenia w Republice Czeskiej. Dlatego właśnie ani organ współpracujący w postępowaniu przed sądem krajowym, ani Krajský soud w Czeskich Budziejowicach nie są uprawnione do badania zarzutów podniesionych przez M. Kyriana wobec tytułu wykonawczego wydanego przez Hauptzollamt Weiden.
- 30 Zdaniem Krajskiego soudu w Czeskich Budziejowicach okoliczność, że w wezwaniu do zapłaty M. Kyrian został wskazany nie tylko poprzez podanie nazwiska, imienia i adresu zamieszkania, lecz także poprzez jego datę urodzenia jednoznacznie zidentyfikowało go jako dłużnika. Zgodnie z wezwaniem do zapłaty i z załączonym do niego dowodem doręczenia omawiany tytuł wykonawczy został doręczony i wywołuje skutki prawne. Ponadto okoliczność, że postępowanie przed niemieckimi organami celnymi prowadzone było w języku niemieckim, nie naruszyła praw M. Kyriana. Zdaniem Krajskiego soudu w Czeskich Budziejowicach nic nie stało na przeszkodzie, by

M. Kyrian we własnym interesie dokonał tłumaczenia tytułu wykonawczego do egzekucji omawianego roszczenia, który zawierał pouczenie o możliwości wniesienia środków odwoławczych.

31 M. Kyrian wniósł kasację od wyroku Krajskiego soudu w Czeskich Budziejowicach do Nejvyšší správní soud, podnosząc, na podstawie tych samych zarzutów, które wskazał w pierwszej instancji, że sporny tytuł wykonawczy nie może zostać wykonany.

32 W tych okolicznościach Nejvyšší správní soud postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 12 ust. 3 dyrektywy [76/308] należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy kwestionowane są środki dochodzenia roszczeń przed sądem krajowym państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, sąd ten jest uprawniony do badania, zgodnie z przepisami tego państwa członkowskiego, czy dokument umożliwiający egzekucję jest wykonalny i został prawidłowo doręczony dłużnikowi?

2) Czy z ogólnych zasad prawa wspólnotowego, w szczególności z zasad rzetelnego procesu, dobrej administracji i państwa prawa wynika, że doręczenie dłużnikowi dokumentu umożliwiającego egzekucję, sporządzonego w nieznanym mu języku, niebędącym również językiem urzędowym w państwie, w którym dokument ten został dłużnikowi doręczony, dotknięte jest wadą umożliwiającą odmowę egzekucji na podstawie takiego dokumentu?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

33 W pytaniu pierwszym, które należy rozpatrzyć w dwóch częściach, sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308 należy interpretować w ten sposób, że sądy państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, mają kompetencję do badania, po pierwsze wykonalności dokumentu umożliwiającego egzekucję, i po drugie do weryfikacji, czy dokument ten został prawidłowo doręczony dłużnikowi.

W przedmiocie kompetencji sądów państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący do badania wykonalności dokumentu umożliwiającego egzekucję

34 Dyrektywa 76/308 ustanawia wspólne reguły dotyczące wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących niektórych opłat, ceł i podatków (zob. podobnie wyrok z dnia 7 września 2006 r. w sprawie C-470/04 N, Zb.Orz. s. I-7409, pkt 53).

35 W celu zapewnienia dyrektywie 76/308 pełnej skuteczności i autonomicznej wykładni należy odnieść się przede wszystkim do jej systematyki i celów (zob. odpowiednio wyroki: z dnia 15 stycznia 2004 r. w sprawie C-433/01 Blijdenstein, Rec. s. I-981, pkt 24; z dnia 17 września 2009 r. w sprawie C-347/08 Vorarlberger Gebietskrankenkasse, Zb.Orz. s. I-8661, pkt 35).

36 Zgodnie z art. 8 ust. 1 dyrektywy 76/308 dokument umożliwiający egzekucję roszczenia jest bezpośrednio uznany i automatycznie potraktowany jako dokument umożliwiający egzekucję roszczenia państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący. O ile zgodnie z art. 8 ust. 2 dyrektywy dokument ten może, o ile to właściwe i zgodnie z przepisami obowiązującymi w państwie członkowskim, w którym

siedzibę ma organ współpracujący, zostać przyjęty jako lub uznany za dokument upoważniający do egzekucji na terytorium tego państwa członkowskiego albo też uzupełniony lub zastąpiony takim dokumentem, to nie można odmówić dokonania tych formalności, jeśli dokument został sporządzony prawidłowo. Z tego samego przepisu wynika, że, w przypadku gdy którakolwiek z tych formalności spowoduje zakwestionowanie roszczenia lub dokumentu umożliwiającego egzekucję wydanego przez organ wnioskujący, stosuje się art. 12 tej dyrektywy.

- 37 Artykuł 12 dyrektywy 76/308 określa podział kompetencji pomiędzy organami państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ wnioskujący, a organami państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący w zakresie rozpatrywania środków odwoławczych skierowanych przeciwko roszczeniu, tytułowi wykonawczemu lub środkom dochodzenia roszczenia.
- 38 Wedle art. 12 ust. 1 tej dyrektywy, jeżeli osoba zainteresowana zakwestionuje roszczenie lub dokument umożliwiający jego egzekucję wydany w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę organ wnioskujący, środek odwoławczy należy wnieść do właściwego organu tego państwa zgodnie z obowiązującymi tam prawami. Artykuł 12 ust. 2 tej dyrektywy stanowi bowiem, że gdy organ współpracujący otrzyma powiadomienie o tego rodzaju środku odwoławczym od organu wnioskującego albo od strony zainteresowanej, powinien zawiesić postępowanie egzekucyjne do momentu decyzji właściwego organu, chyba że organ wnioskujący żąda inaczej.
- 39 Natomiast zgodnie z art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308, w przypadku gdy zakwestionowane zostają środki dochodzenia roszczenia stosowane w państwie członkowskim, w którym ma swoją siedzibę organ współpracujący, sprawa zostaje wniesiona do właściwego organu tego państwa członkowskiego zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi.
- 40 Ten podział kompetencji jest konsekwencją faktu, że roszczenie i tytuł wykonawczy są wydane na podstawie prawa obowiązującego w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ wnioskujący, natomiast w przypadku środków dochodzenia roszczenia, w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący,

ten ostatni organ stosuje, na podstawie art. 5 i 6 dyrektywy 76/308, przepisy przewidziane dla odpowiednich aktów w obowiązującym go prawie krajowym, ponieważ organ ten jest najbardziej właściwy, by zbadać zgodność z prawem aktów wedle prawa krajowego obowiązującego w jego państwie (zob. analogicznie wyroki: z dnia 27 września 2007 r. w sprawie C-184/05 *Twoh International*, Zb.Orz. s. I-7897, pkt 36; z dnia 27 stycznia 2009 r. w sprawie C-318/07 *Persche*, Zb.Orz. s. I-359, pkt 63).

41 Omawiany podział kompetencji co do zasady nie pozwala organowi współpracującemu na zakwestionowanie ważności i wykonalności aktu lub decyzji, których doręczenie jest przedmiotem wniosku organu wnioskującego.

42 O ile rozstrzygnięcie o zasadności środków odwoławczych skierowanych przeciwko roszczeniu lub tytułowi wykonawczemu należy zasadniczo do wyłącznej kompetencji państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ wnioskujący, to nie można wykluczyć, że wyjątkowo, organy państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący, mogą być uprawnione do zbadania, czy wykonanie tego tytułu może stanowić zagrożenie, w szczególności dla porządku publicznego tego państwa i w danym przypadku mogą one odmówić zgody na pomoc w całości lub w części lub uzależnić ją od spełnienia określonych przesłanek.

43 Zgodnie bowiem z art. 6 i 8 dyrektywy 76/308 roszczenie, które jest przedmiotem wniosku o windykację, oraz dokument umożliwiający egzekucję są traktowane w ten sam sposób, jak podobne roszczenia lub dokumenty w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący. Byłoby jednak trudne do przyjęcia, aby dokument umożliwiający egzekucję miał zostać wykonany przez to państwo członkowskie, jeśli wykonanie to mogłoby stanowić zagrożenie dla jego porządku publicznego. Ponadto odstępowanie odnoszące się do porządku publicznego zostało przewidziane w art. 4 ust. 3 dyrektywy 76/308 w zakresie dotyczącym wniosków organu wnioskującego o dostarczenie informacji; zgodnie z tym przepisem organ współpracujący może odmówić wskazanego doręczenia informacji, w szczególności gdy byłoby to sprzeczne z porządkiem publicznym państwa, w którym organ ten ma siedzibę.

44 Z powyższego wynika, że sądy państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący, zasadniczo nie mają kompetencji w zakresie badania wykonalności dokumentu umożliwiającego egzekucję.

W przedmiocie kompetencji sądów państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę organ współpracujący, do weryfikacji, czy tytuł wykonawczy został prawidłowo doręczony dłużnikowi

45 Celem udzielenia odpowiedzi na drugą część pytania pierwszego należy dokonać wykładni wyrażenia „środki dochodzenia roszczenia” użytego w art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308.

46 Zgodnie z art. 5 wskazanej dyrektywy pierwszym etapem egzekucji w ramach wzajemnej pomocy jest właśnie doręczenie adresatowi przez organ współpracujący wszystkich aktów i decyzji dotyczących roszczenia lub jego dochodzenia wydanych w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ wnioskujący, przy czym doręczenie to powinno zostać dokonane na podstawie informacji udostępnionych przez organ wnioskujący.

47 Z powyższego wynika, że doręczenie stanowi jeden ze środków dochodzenia roszczeń wskazanych w art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308 i że zgodnie z tym przepisem każdy środek odwoławczy od doręczenia należy wnieść do właściwego organu państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący.

48 Wykładnię tę potwierdza ponadto okoliczność, że, jak to wynika zasadniczo z motywu szóstego i z art. 5 ust. 1 dyrektywy 76/308, doręczenie jest dokonywane zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi dotyczącymi powiadamiania o podobnych aktach w państwie członkowskim, w którym organ współpracujący ma swoją siedzibę.

49 Jak przypomniano w pkt 40 niniejszego wyroku, kompetentny w tym zakresie organ państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący, jest najbardziej właściwy dla dokonania wykładni przepisów obowiązujących w tym państwie.

50 W związku z powyższym na pierwsze pytanie należy udzielić odpowiedzi, iż art. 12 ust. 3 dyrektywy 76/308 należy interpretować w ten sposób, że sądy państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący, zasadniczo nie mają kompetencji w zakresie badania wykonalności dokumentu umożliwiającego egzekucję. Jednak, w przypadku gdy sąd tego państwa członkowskiego rozpatruje skargę skierowaną przeciwko ważności lub prawidłowości środków dochodzenia roszczenia, takich jak doręczenie tytułu wykonawczego, sąd ten jest uprawniony do zbadania, czy środki te zostały przeprowadzone prawidłowo, zgodnie z przepisami tego państwa członkowskiego.

W przedmiocie pytania drugiego

51 Co się tyczy dopuszczalności drugiego pytania prejudycjalnego, rząd czeski podkreśla, że mając na uwadze, iż organy sądowe współpracującego państwa członkowskiego nie mają prawa badać, czy przy doręczaniu aktu dłużnikowi dochowane zostały ogólne zasady prawa wspólnotowego, pytanie to nie ma znaczenia dla orzeczenia sądu krajowego w niniejszej sprawie i jest ono w związku z tym całkowicie hipotetyczne.

52 Ponieważ sąd krajowy jest właściwy w zakresie badania prawidłowości doręczenia, to jest on w każdym razie również właściwy dla stwierdzenia, czy wystąpiło ewentualne naruszenie procedury doręczenia na podstawie przepisów obowiązujących w państwie członkowskim, w którym ma on siedzibę. Mając na uwadze wyjaśnienia Nejvyšší správní soudu zawarte w postanowieniu odsyłającym, z jakich powodów uważa on, że przedstawione przez niego pytanie drugie ma znaczenie i że uzyskanie odpowiedzi jest konieczne dla rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu, pytanie to, wbrew stanowisku rządu czeskiego, jest dopuszczalne.

- 53 W drugim pytaniu prejudycjalnym Nejvyšší správní soud zmierza do ustalenia, czy możliwe jest uznanie za prawidłowe doręczenia dokumentu umożliwiającego egzekucję, gdy zostało ono dokonane na terytorium państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący w nieznanym adresatowi języku, niebędącym również językiem urzędowym w tym państwie.
- 54 Należy podkreślić, że dyrektywa 76/308 nie ustanawia przepisów, wedle których doręczenie dokumentu umożliwiającego egzekucję w języku innym niż znany adresatowi lub innym niż język urzędowy lub jeden z języków urzędowych w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący, byłoby nieprawidłowe.
- 55 Wprawdzie art. 17 dyrektywy 76/308 przewiduje, że wnioskowi o udzielenie pomocy, dokumentom umożliwiającym egzekucję oraz innym istotnym dokumentom towarzyszą tłumaczenia w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym organ współpracujący ma swoją siedzibę, z zastrzeżeniem prawa tego organu do odrzucenia przedstawionego mu tłumaczenia, przy czym prawo to nie przysługuje adresatom tytułu wykonawczego.
- 56 Jednakże, jak słusznie podnoszą rządy czeski i niemiecki oraz Komisja, tłumaczenia, o których mowa w tym przepisie, są przeznaczone na potrzeby organu współpracującego, a nie dla dłużnika. Ponadto, jak słusznie wskazuje również Komisja, porównując reżim dyrektywy 76/308 z reżimem współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych ustanowionej między innymi na mocy rozporządzenia nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (doręczanie dokumentów) oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz.U. L 324, s. 79), współpraca ta jest przedmiotem odmiennej regulacji od regulacji obejmującej współpracę sądową w sprawach administracyjnych i podatkowych; procedura przed administracją podatkową i następnie doręczanie decyzji są regulowane na mocy przepisów państw członkowskich.

- 57 Z celu dyrektywy 76/308 wynika, że ma ona gwarantować w szczególności efektywny proces doręczania wszelkich aktów i decyzji, w tym sądowych, dotyczących roszczenia i jego dochodzenia, wydanych w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący. Nie można osiągnąć tego celu dyrektywy bez poszanowania prawnie uzasadnionych interesów ich adresatów (zob. analogicznie wyrok z dnia 9 lutego 2006 r. w sprawie C-473/04 Plumex, Zb.Orz. s. I-1417, pkt 21).
- 58 Należy podkreślić w tym kontekście, że funkcją doręczenia w odpowiednim czasie jest umożliwienie adresatowi zrozumienia przedmiotu i przyczyny wydania doręczonego aktu oraz umożliwienie wykonania jego praw (zob. podobnie wyrok z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie C-14/07 Weiss und Partner, Zb.Orz. s. I-3367, pkt 73).
- 59 W związku z tym, w ramach wzajemnej pomocy na podstawie dyrektywy 76/308, adresat tytułu wykonawczego powinien być w stanie określić, w sposób pewny, przynajmniej przedmiot i przyczynę wniosku.
- 60 W postępowaniu takim jak postępowanie przed sądem krajowym przesłanka ta jest spełniona, gdy doręczenie zostaje dokonane w języku urzędowym państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący. Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 1 dyrektywy 76/308 doręczenie jest dokonywane przez organ współpracujący zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi dotyczącymi powiadamiania o podobnych aktach w państwie członkowskim, w którym ma on swoją siedzibę, co oznacza między innymi doręczenie w języku urzędowym tego państwa.
- 61 Mając na uwadze, że dyrektywa 76/308 nie przewiduje skutków w przypadku doręczenia w języku odmiennym od języka urzędowego w państwie członkowskim, w którym siedzibę ma organ współpracujący, do sądu krajowego należy zastosowanie prawa krajowego, biorąc pod uwagę zapewnienie pełnej skuteczności prawa wspólnotowego, co może prowadzić do wykładni przepisu krajowego ustanowionego na potrzeby sytuacji czysto wewnętrznej w taki sposób, aby mógł być zastosowany w sytuacji transgranicznej będącej przedmiotem postępowania (zob. podobnie wyrok z dnia 8 listopada 2005 r. w sprawie C-443/03 Leffler, Zb.Orz. s. I-9611, pkt 51).

62 Jak bowiem wynika z utrwalonego orzecznictwa Trybunału, w braku wyraźnych przepisów wspólnotowych, w wewnętrznym porządku prawnym każdego państwa członkowskiego powinny być ustalone zasady proceduralne dotyczące środków prawnych, które mają zapewnić podmiotom prawa ochronę praw wywodzących się z bezpośredniej skuteczności prawa wspólnotowego (zob. podobnie wyrok z dnia 16 grudnia 1976 r. w sprawie 33/76 Rewe-Zentralfinanz i Rewe-Zentral, Rec. s. 1989, pkt 5; ww. wyrok w sprawie Leffler, pkt 49). Trybunał sprecyzował również, że zasady te nie mogą być mniej korzystne od zasad proceduralnych odnoszących się do środków prawnych dotyczących wyłącznie prawa krajowego (zasada równoważności) oraz nie mogą czynić wykonywania praw przyznanych przez wspólnotowy porządek prawny praktycznie niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym (zasada skuteczności) (zob. ww. wyrok w sprawie Rewe-Zentralfinanz i Rewe-Zentral, pkt 5; wyroki: z dnia 10 lipca 1997 r. w sprawie C-261/95 Palmisani, Rec. s. I-4025, pkt 27; z dnia 15 września 1998 r. w sprawie C-231/96 Edis, Rec. s. I-4951, pkt 34; ww. wyrok w sprawie Leffler, pkt 50).

63 W związku z powyższym na drugie pytanie prejudycjalne należy udzielić odpowiedzi, że w ramach wzajemnej pomocy ustanowionej na mocy dyrektywy 76/308 celem umożliwienia wykonania praw adresatowi dokumentu umożliwiającego egzekucję doręczenie mu tego dokumentu powinno zostać dokonane w języku urzędowym państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący. Celem zapewnienia poszanowania tego prawa do sądu krajowego należy zastosowanie prawa krajowego, biorąc pod uwagę zapewnienie pełnej skuteczności prawa wspólnotowego.

W przedmiocie kosztów

64 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Artykuł 12 ust. 3 dyrektywy Rady 76/308/EWG z dnia 15 marca 1976 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy windykacji roszczeń dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych obciążeń, zmienionej przez dyrektywę Rady 2001/44/WE z dnia 15 czerwca 2001 r., należy interpretować w ten sposób, że sądy państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący, zasadniczo nie mają kompetencji w zakresie badania wykonalności dokumentu umożliwiającego egzekucję. Jednak, w przypadku gdy sąd tego państwa członkowskiego rozpatruje skargę skierowaną przeciwko ważności lub prawidłowości środków dochodzenia roszczenia, takich jak doręczenie tytułu wykonawczego, sąd ten jest uprawniony do zbadania, czy środki te zostały przeprowadzone prawidłowo, zgodnie z przepisami tego państwa członkowskiego.**

- 2) **W ramach wzajemnej pomocy ustanowionej na mocy dyrektywy 76/308, zmienionej przez dyrektywę 2001/44 celem umożliwienia wykonania praw adresatowi dokumentu umożliwiającego egzekucję doręczenie mu tego dokumentu powinno zostać dokonane w języku urzędowym państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma organ współpracujący. Celem zapewnienia poszanowania tego prawa do sądu krajowego należy zastosowanie prawa krajowego, biorąc pod uwagę zapewnienie pełnej skuteczności prawa wspólnotowego.**

Podpisy